

Světový princip trojnosti

Rudolf Steiner

Když to Capesius od Benedicta vyslechl a obsáhl to svými duševními silami zesílenými paní Felicií, dostal se v tom, co mu teď Benedictus vysvětlil, do zcela jiného poměru než dřív, kdy mu Benedictus již také vysvětloval luciferský a ahrimanský živel. Tím, že stále více působily pohádky inspirované z duchovního světa, jež oplodňují duševní síly, sám Capesius dospěl k zážitku, že jeho duševní síly vnitřně zesílily, že jeho duševní schopnosti vnitřně nabyly moci. To je znázorněno v 13. obraze *Probuzení duší*, kdy jedna duševní síla v Capesiovi míněná Filií, před něho předstupuje takřka skutečně duchovně hmatatelná, ne pouze jako abstraktní duševní síla.

*Budeš-li si vážit toho,
co nehledané se ti ukazuje v hledání,
světlo mnoha barev tě učiní silným
a pronikne tě bytostnými obrazy,
protože ti je zjeví duševní síly.*

V té míře, jak v duši Capesia dorostla Filia k bytosti, v téže míře správným způsobem stále více rozuměl tomu, co po něm Benedictus vlastně chtěl. Tenkrát, když slyšel zvláště oplodňující vyprávění o hradu, který se rozmnožil, který vyháněl do počtu, tenkrát to zpočátku hned ještě nepůsobilo; to Capesius málem slabě usínal, a zejména skoro úplně usnul u toho, když otec Felix mluvil o atomech. Nyní však Capesiova duše poznala, když už tak dozrála, že v celém proudu světového vývoje je trojnost - na jedné straně luciferskost osamocené myšlenky, na druhé straně ahrimanskost písma a tím třetím je stav střední, čistá božskost. Tento počet tří nyní poznal v tomto významuplném faktu kulturního vývoje na fyzické úrovni a mohl tušit, jak počet tři je třeba hledat všude.

Teď se Capesius stavěl k zákonitosti počtu jinak než dřív, teď vlivem Filie, která v něm procitla, cítil podstatu počtu v postupném vznikání světa a také se mu teď ujasnila podstata míry, tj. že v každé trojnosti se dva chovají jako protiklady a musejí se navzájem uvést plnou měrou do harmonie. A Capesius poznal velký, mocný zákon světa, o kterém nyní věděl, že se musí nějakým způsobem najít nejen na fyzické úrovni, ale i ve světech vyšších (tím vším se budeme ještě zabývat v subtilních rozborech božsky-duchovního světa). Tušil, že vnikl do zákonitosti, která se jinak chová ve fyzickém světě, kde jako by ji zakrýval závoj, a že s touto zákonitostí má něco, s čím může překročit práh. A když práh překročí, pak přichází do duchovního světa, kde musí za sebou zanechat vše, co je podníceno pouhou fyzickou zkušeností.

Naučil se pociťovat a prožívat, co je počet a míra, a když k tomu Benedictus přibral jiné věci, zprvu ještě věci jednoduché, aby mu plně vštípl princip, i ty se naučil chápat. Tak např. Benedictus řekl Capesiovi: Také na jiných místech jsoucná můžeme najít tutéž vládu trojnosti,

polarity nebo protikladu v trojnosti, úměrného vyrovnání. Myšlení a představování můžeme pozorovat opět z jiného hlediska. Vytvářet vnitřní představy, dopracovat se k světovým tajemstvím, to je tím prvním; tím druhým je čisté vnímání, řekněme pouhé naslouchání. Někteří lidé jsou více založení k tomu, že všechno v sobě hloubáním rozmýšlejí, jiní lidé zase neradi myslí, ti všude jen naslouchají, všechno přijímají jen nasloucháním a dají na autoritu, i kdyby to měla být autorita přírodních jevů. Neboť ona je také dogmatika zevní zkušenosti, když totiž dopustíme, aby se nám vnutily zevní přírodní jevy. Nyní mohl Benedictus profesoru Capesiovi snadněji ukázat, že v osamoceném myšlení je luciferský svod a v pouhém naslouchání, v pouhém vnímání je živel ahrimanský. Ale je také možnost dodržet střední stav, obojím takřka projít.

Nemusíme jen setrvávat v abstraktním hloubavém myšlení, kterým se poustevnícky v duši uzavíráme, ani se oddávat pouhému naslouchání a přihlížení tomu, co mohou vnímat uši a oči. Můžeme učinit ještě něco jiného, jestliže to, co myslíme, tak vnitřně oživíme, tak naplníme silou, že máme před sebou vlastní myšlenku jako něco živého a živě se do ní pohroužíme jako do něčeho, co slyšíme a vidíme venku, takže vlastní myšlenka se stane tak konkrétní jako to, co slyšíme nebo vidíme. To je střední stav. V pouhé myšlence založené na hloubání přistupuje k člověku Lucifer, v pouhém naslouchání, ať už vnímáním nebo autoritou lidí, vězí živel ahrimanský. Když duši vnitřně zesílíme a probudíme, takže svou myšlenku přímo slyšíme nebo vidíme, pak máme meditování.

Meditování je střední stav. Není to ani myšlení, ani vnímání, je to takové myšlení, které žije v duši tak živě, jako živě v ní žije vnímání. Je to takové vnímání, které ve vjemu nemá něco zevního, ale má v něm myšlenky. V meditaci proudí duševní život mezi luciferským živlem myšlenky a ahrimanským živlem vnímání jako v živlu božsky-duchovním, který jediný v sobě nese pokrok světových jevů. Meditující člověk žijící ve svých myšlenkách tak, že se v něm stávají živými a jsou v něm tedy jako vjemy, ten žije v plynoucím božském proudění. Po pravé straně má pouhou myšlenku, po levé má živel ahrimanský, pouhé naslouchání, a jedno ani druhé nevyklučuje, ale ví, že žije v trojnosti, že život je uspořádán počtem; ví, že je tu polarita, protiklad dvou věcí, mezi nimiž se pohybuje plynoucí meditace. A ví, že v meditaci si luciferský a ahrimanský živel musí přiměřeně udržovat rovnováhu. Ukazuje na to 9. obraz *Probuzení duší* a modré jižní okno.

*Světové mocnosti řídí své činy tak,
aby se podle míry a počtu
vždy sjednotily s vývojem světa.*

Tento světový princip počtu a míry, který se s připravenou duší Capesius naučil znát s pomocí Benedictova vedení, se člověk učí poznávat ve všech oblastech. Duše, která se chce připravovat pro poznatky duchovních světů, se tak pozvolna vžívá do tohoto světového principu tím, že všude ve světě, v každém bodě, jehož lze dosáhnout, hledá především počet tří. Vidí polární protiklady, jimiž se musí všechno projevat a vidí nutnost, aby se protiklady jakožto polarity udržely v rovnováze. Střední stav nemůže být jen pouhou plavbou po proudu,

ale tento proud žijeme všude tak, že musíme duševní zrak obracet nalevo a napravo a svou loď musíme prokormidlovat mezi tímto levým a pravým polárním protikladem. Ve vycitřování toho se Capesius prostřednictvím Benedicta obeznámil se správným způsobem kormidlování do duchovních světů a s překročením prahu duchovního světa. A tak se to musí učit každý, kdo chce vniknout do duchovní vědy, aby se mu dostalo skutečného porozumění pro pravdivé poznání vyšších světů.

GA147